

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמוניחה: תגי אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תאריך: 136 • מען מברקי: עולמפרס • מורסם ב"רפום החדש" בע"מ, תל-אביב, רחוב בר אביגדור • הפצה: "גד" בע"מ • גלופות: "צניקונרמיה כספי בע"מ" • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קרא ירי

אחת התוכניות המפולארייות ביותר של תחנת הרדיו הצבאית גלי צה"ל, היא ללא ספק תוכניתו האישית של העתור נאי נתן דונביץ', בוא נדבר! בשיטת קו הטלפון הפתוח בשידור ישיר, נתן דונביץ' בתוכניתו זו פיתחן פה לאורחים, השופר כים בפניו בעיות חולין מחיי יום-יום המעיקות עליהם ומטרידות אותם. בחושו העתונאי המפותח ובידע המופלג שלו בתרומים רבים, משוחח דונביץ' מעל גלי האתר עם מאזיניו, יועץ להם עצות, מדרוך אותם בנכחי הביורוקרטיה ומברר עמם כפומבי בעיות שונות הצצות בנוף החיים הישראלי.

בשעת שידור תוכניתו של דונביץ' עמר סים קווי הטלפון של התחנה הצבאית. ולא כל אלה המבקשים לגול את הלוחץ עליהם מצליחים לדבר עמו בשידור החי. כיוון שלא הצלחנו לתפוס קו אל דונביץ', אנחנו מנצלים הזדמנות זו כדי לעקוף את תור המאזינים ולקפוץ על העגלה של בוא נדבר עם נתן דונביץ'.

ובכן, מה שמטריד אותנו, הוא אחד המדורים החשובים המתפרסמים בעתונות העברית, מדור שבועי קבוע בשם הטור שלי, המתפרסם בקביעות במוסף השבועי של היומן הארץ. בעל הטור, עתונאי ותיק ומהימן, מטפל במדורו זה, מנקודת-מבט אישית, בנושאים הכוערים בחיי החברה הישראלית.

והנה, ב-13 בספטמבר השנה, גילה לפתע בעל הטור הנ"ל לקהל קוראיו הנאמן, כי במשרד-הרישוי בחולון, פועלים "מאכע"רים" המעבירים, תמורת תשלום שוחד, מיבחן שתי למכוניות פסולות לנהיגה. הכתבה הנירגשת בטור השתרעה על פני עמוד שלם, וחשפה את הנעשה מאחורי הקלעים של אותה צומת מיגש בין האזרח לשלטונות.

אולם, משום מה, נעלמה מעיני שווע בעל טור, ידיעה שיגרתית, שהופיעה שבוע ימים קודם לכן ופורסמה בכל עתונת ישראל. סופר בה כי המישרה עצרה שני "מאכע"רים" שפעלו ליד משרד-הרישוי בחולון, כי שוודים בהעברת סטטים למכוניות תמורת תשלום שוחד לבוחנים מטעם משרד הרישוי.

צניג מדור הרמאויות במישרת תל-אביב, פקד זאק גרינברג, דיווח לשופט בעת בקשת פקודת-המעצר, כי המעצרים נעשו בעקבות מידע ותצלומים שפירסם העולם הזה בשתי כתבות-חקירה, שהאחר רונה שבהן (רישוי רוצה, העולם הזה 1931) התפרסמה ב-4 לספטמבר.

אפשר היה להניח שהתעלמות זו נבעה אולי מפניור דעתו של הכותב. סוף סוף הוא אדם עסוק ואין חובה עליו לקרוא את כל הנכתב בעתונים. ההתעלמות היתה נראית כתקלה מקרית, לולא חזרה על עצמה לעבור פחות מחודש ימים. ב-7 באוקטובר שנה זו, פירסם בעל המדור הטור שלי במוסף הארץ, כתבה, בה יעץ למישרד-התיקורת להקים ועדה ציבורית, שתעסוק בנושא החלוקה הצורה

והנה, בשבוע שעבר, קילקלה המישרת לרוע המזל, את קביעתו הפסקנית והאחלי-טית של אותו בעל-טור. המישרת עצרה את שני עורכי-הדין ששמותיהם הוזכרו בכתבת העולם הזה, כחשודים בקבלת וב מתן שוחד לקבלת רישיונות למספרי-מר ניות חדשים.

מערכת המישרת הביאה את בעל-הטור המכובד למחשבה שניה בנושא הרישיונות למוניות. הוא החליט להקדיש לפרשה מדור שלם. הוא עשה זאת על פני עמוד שלם בטור שלי שהתפרסם במוסף הארץ ביום השישי האחרון, תחת הכותרת הסתר השחור במספר הירוק. והנה, ראו זה פלא: אותו בעל-טור, שכח כי רק לפני שבועות מספר העניק זר שבחים למשרד-התחבורה על דרך טיפולו הצודקת וההוגנת בנושא חלוקת המספרים הירוקים באמצעות הוועדה הציבורית, פסל כרינונים את כל הידיעות והחקירות שנעשו בנושא זה. הפעם, באותו נושא עצמו, הוא תקף בחרי-פות את משרד-התחבורה, וציטט מדברי השופט העליון בעני ברנזון, שאמר: "אם אין כוונה להנציח את המצב השורר בענף המוניות על מיגבלותיו וקלקלותיו, לא יהיה מנוס מלעשות ניתוח, ויפה שעה אחת קודם".

בהמשך אותה כתבה האשים הכותב את משרד-התחבורה בהעלאת הצעות שתגרומנה לביזבזן כספי הציבור. בכך לא הסתיים טיפולו של הכותב בפרשה. בניגוד גמור לכל אשר כתב ברשימתו הקודמת, הוא הבטיח לקהל קוראיו להמשיך לטפל בנושא החשוב במדורו, גם בשבוע הבא.

טעות לעולם חוזרת, היינו אומרים לוא הצלחנו לקבל קו אל מנחה התוכנית בוא נדבר, ואין זו בושה להודות בטעות. הודאה בטעות רק מוכיחה שאדם הוא חכם כיום יותר מאשר בעבר. והיינו שואלים גם את מר דונביץ': האם אין זה פיזור דעת

עיתונאי דונביץ' (משמאל) ורעייתו בוא נדבר

מצד עתונאי לסמוך על זכרוננו הקצר של קהל הקוראים שלו? אני משוכנע שנתן דונביץ' היה מוצא את התשובה. סוף סוף הוא בעל המדור הטור שלי המתפרסם במוסף הארץ.

כמה מוציאי קורא ממוצע של העולם הזה במשך שנה אחת תמורת רכישת גיל-יונות העולם הזה? אילו היה מחיר העתונים בארץ קבוע ובלתי-תלוי בעליית המדד ובמחירי הנייר הניידים, ניתן היה לחשב זאת בקלות. כיוון שמחירי עתון זה, כמו מחירי שאר עתוני ישראל, משתנים מעת לעת, החישוב הוא מסובך יותר. אבל הקורא דני גספר, מרחוב רייספון שבנאות-אפקה, טרח ומצא כי כל מי שרכש את כל גיליונות העולם הזה בתשל"ד הוציא — או "השקיע" כדברי דני — סכום של 151 ל"י ו-25 אגורות. כל זה כמובן בתנאי שרכש את גיליונות העולם הזה בקיוסק או אצל מוכרי העתון-נים.

בעקבות גיליון ראש-השנה של העולם הזה, בו סיכמו מאורעות השנה החולפת, עשה דני גספר סיכום משלו, סיכומו של

קורא קבוע. וזה מה שהעלה בדו"ח המסכם שלו: במשך השנה ה-38 לפעילותו של העולם הזה, ראו אור 51 גיליונות שבועיים של של העתון. בכך מהודר זה, הכולל את כל המאורעות החשובים והפחות השובים, בשטח הצבאי, המדיני, הפוליטי הפנימי, החברתי, התרבותי וכו', שעברו על מדי-נתנו במשך שנת תשל"ד, מצויים 1784 עמודים, שהורכבו מ-27 גיליונות של 36 עמודים; 15 גיליונות של 32 עמוד; 5 גיליונות של 40 עמוד; גיליון אחד של 44 עמוד. אחד של 56 עמוד ואחד קטן וצנוע — זה מהשבוע הראשון למלחמת יום-הכיפורים — בן 8 עמודים. תכולתו של הכרך שאתה מחזיק בידך (באם שמרת את כל החוברות למוזכרת) כוללת 4043 (!) תמונות, המעטרות את הכתבות השונות — מיספר מרשים לכל הידיעות, כשלמולן 584 מודעות פירסומת. חלקם של הקוראים בעתון — מדור מכתבים — כלל בשנה זו 703 מכתבים. כשאל 44 מהם צורפו תמונות הכותבים. ובאם נציץ לרנע ונראה מה תרמו מספר מדורים קבועים של העולם הזה לכרך השנתי, נגלה כי במדור דף השקפה, לדוג-מה, פורסמו 587 ידיעות; במדור במדינה פורסמו 355 כתבות ואילו במדור אנשים, העוסק בסיפורים קטנים על אנשים חשובים ביום פחות חשובים, פורסמו 809 סיפורים. בסה"כ, מילבד המיספרים היבשים, עלי ציינו שסיפוק כי היה הרבה מה לקרוא בשנה שחלפה בעתון הגושא את השם העולם הזה — וגם זו לטובה. לא בדקנו את הסיכום הסטטיסטי של דני גספר, אבל אין מה לומר: הוא היה מרשים מאוד, גם לגבינו.

ולענין אחר. 703 מכתבי הקוראים שפורסמו במרוצת השנה החולפת במדור מכתבים בעתון זה, הם רק חלק זעיר מ כמות המכתבים הנערמת מדי שבוע בתי-בת-הדואר של המערכת. בשל קוצר הי-יריעה אין אפשרות לפרסם את כל המכ-תבים, או אפילו קטעים נבחרים מהם. אנו משתדלים לבחור לפירסום את המכתבים המעניינים ביותר, המעוררים נושאים ל-וויכוח או הכוללים תגובות בעלות גישה מקורית.

נושא חוזר ונשנה במכתבי הקוראים למערכת, הוא הנושא הנקרא בפינו "בני-קורת העולם הזה". לא חסרים בהם מכ-תבי שבת, אולם דווקא אלה המציבים סימני שאלה מעל דרכו של העולם הזה, הם הזוכים לתשומת הלב המירבית.

הנה, למשל, מכתבו של הקורא בנימין ירושלמי מתל-אביב:

שמחתי מאוד לקרוא את מכתבה החביב והצודק של לוטיאן ברדוגו מקרית-חיים (העולם הזה 1936) כי תוכנו כאילו נכתב על ידי כותב שורות אלה ורבים רבים אחרים. למה לכם פוליטיקה ומעמדיות בעתונכם? נדמה לי שאתם בעצמכם אינ-כם שלמים עם זה. המדינה זקוקה לעתון אשר יגלה באמת מעשי שחיתות כלכליים וחברותיים, והם רבים מאוד לצערנו. תפ-קיד עתונכם הוא גלות מעשים כאלה ללא משוא פנים ולהיחם נגדם עד חורמה ו-ללא הפסק. למה לא תתמידו רק בשטח זה ותיווכחו כמה יעלה ערכו של עתונכם יותר ויותר. פוליטיקה, שמאלניות, אנטי-מימסדיות, כל הדברים האלה נמאסו כבר לקהל הרחב. מה שדרוש למדינתנו כיום היא יד חזקה להנהגת סדר, למילחמה נגד ההתדרדרות, נגד המעילות, הביזבוים וה-השגחה על המתעשרים ומעלימי המי-סים. לא המילחמה נגד הדת, למשל, מו-שכת את הקהל הרחב, אלא נגד המיפיל-גות המנצלות את הדת. כמה צדקה לוטיאן מקרית-חיים: פחות פוליטיקה והשמצות אישיות והרבה גילויי שחיתות ומילחמה נגדם.

איננו מסכימים לדיעה המובעת במכת-בו של הקורא ירושלמי. השחיתות אינה תופעה העומדת בפני עצמה. היא אינה נגרמת על-ידי וירוס שחובא ממדינה זרה. היא אחד הסימפטומים של המישרת ה-חברתי והפוליטי בארץ ותפקידו של עתון הוא ללחום במקורות הנגע ולא רק בגי-לוייו החיצוניים. יחד עם זאת, נשמח אם גם קוראים אחרים יצטרפו לזיון על תפ-קידו של העולם הזה בתנאים החברתיים והפוליטיים החדשים שנוצרו בארץ.

העולם הזה